

ความพยายามที่จะเป็นตัวของตัวเองในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยได้รับผลกระทบจากความผันผวนทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ภายในและภายนอกประเทศ โดยเริ่มจากวิกฤตการณ์ทางพลังงานหรือน้ำมัน ที่เกิดขึ้นในโลก ในปี 2516 และในช่วงกลางปี 2517 เกิดปัญหาภาวะเงินตึงตัว คือปริมาณเงินที่ หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจภายในประเทศลดลง (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ 2522: 9) เศรษฐกิจ ของประเทศอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อย เกิดการผูกขาดและลักษณะการผูกขาดเจริญเติบโตควบคู่ไป กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ (เกริกเกียรติ พิพัฒนเสถธรรม 2525: 367-369) ขณะเดียวกันการเมืองภายในประเทศได้เกิดความเคลื่อนไหวอย่างรุนแรง ภายในการปกครอง ของรัฐบาลหม่อมอานาจผูกขาด ไม่มีตระกูลในระบบเผด็จการแบบทหาร โดยเกิดการเคลื่อนไหว ของประชาชน นิสิตนักศึกษา ทำให้ระบบการปกครองแบบเผด็จการทหารสิ้นสุดลง การ ร่วมมือร่วมใจกันขจัดระบบเผด็จการเพื่อสังคมประชาธิปไตยนั้น นิสิตนักศึกษาได้เริ่มมองเห็นใน ฐานะปัญญาชนที่มีโอกาสศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา แต่พบว่าหลักสูตรการสอนในห้องเรียนมิได้สอด คล้องหรือสามารถนำไปแก้ปัญหาสังคมได้อย่างตรงประเด็นเต็มทน ไม่เพียงแต่นักศึกษา อาจารย์ หรือนักวิชาการ ในมหาวิทยาลัยบางส่วนที่สนใจได้เริ่มพิจารณาหลักสูตรการสอนที่ใช้อยู่ใน มหาวิทยาลัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงปัญหาของ หลักสูตรการสอนที่ใช้อยู่ในมหาวิทยาลัย มีโครงสร้าง องค์ประกอบ ปรัชญา จุดมุ่งหมาย ยังไม่ ชัดเจนพอ ขาดเอกภาพที่จะเป็นแนวทางที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2517 ด้วยเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัยที่ผลทำให้มหาวิทยาลัย/สถาบันในสังกัดเริ่มมีการพิจารณาปรับปรุง โครงสร้างหลักสูตรของคณะวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน ขณะเดียวกันก็มีการ ปรับปรุงเนื้อหาสาระ เพิ่มหรือลดรายวิชาให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเพื่อสนองความ ต้องการ ความเปลี่ยนแปลงของสังคม (ทบวงมหาวิทยาลัย 2526:14) แต่อย่างไรก็ดี ก็ยัง ปรากฏว่ามีข้อท้วงติงจากหน่วยราชการและเอกชนว่า คุณภาพของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ยังต่ำกว่า มาตรฐาน ส่วนนักศึกษาก็มีความเห็นว่า การเรียนเศรษฐศาสตร์มิได้ทำอะไรที่เป็นแก่นสารต่อ สังคม สถาบันและตัวนิสิตเอง (ขวัญใจ สมิธ 2530: คำนำ)

การวิพากษ์ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์

ด้วยสภาพความคิดเห็นขัดแย้งของสังคมที่มีต่อการศึกษาวិชาเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัย ยังเน้นภาคทฤษฎี เพราะข้อเท็จจริงและงานวิจัยเกี่ยวกับสภาวะในเมืองไทยยังมีน้อยเกินไป ประกอบกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจปัจจุบันมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ซึ่งครึ่งหนึ่งสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน แม้แต่นักวิชาการเศรษฐศาสตร์เองก็เริ่มไม่แน่ใจในเครื่องมือของวิชาเศรษฐศาสตร์ที่ได้ศึกษามา ทำให้สถาบันการศึกษาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการจัดสัมมนาการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ในประเทศไทย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ 2523: ไม่เรียงเลขหน้า) ได้มีการเสนอขอความเห็นวิเคราะห์วิพากษ์การเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัย โดยนักวิชาการเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัย และหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ได้แสดงทัศนคติต่อเนื้อหาของหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ที่ใช้สอนในมหาวิทยาลัยที่น่าสนใจในเรื่อง การสอนของอาจารย์มักใช้ที่แปลจากตำราต่างประเทศมากกว่าการแต่งตำราขึ้นมาเอง ซึ่งเน้นแต่เนื้อหาทางวิชาการและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของระบบทุนนิยม ดังรายละเอียดดังนี้

ก. การสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น ส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนจะมุ่งในการแปลตำราจากต่างประเทศมากกว่าการแต่งตำราขึ้นมาเอง ไม่ว่าจะ เป็นด้วยเหตุผลหรือข้อจำกัดใด ๆ ก็ตาม ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์กลายเป็นวิชาที่เลื่อนลอย ไม่ผูกพันกับสังคมไทย และเป็นวิชาการที่น่าเบื่อ เพราะห่างไกลจากความเป็นจริง ผู้สอนมักจะมุ่งสอนตามตำรา โดยไม่ยกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเข้าเปรียบเทียบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลทางการเมือง เสรีภาพทางวิชาการที่ถูกปิดกั้น หรือความกลัวของอาจารย์ผู้สอน

ข. "หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ในจุฬาฯ ขณะนั้นมีการเน้นทางด้านวิชาการและทฤษฎีเป็นอย่างมาก โดยพื้นฐานความร่ำรวยทางมหาวิทยาลัยบ่อนให้นักศึกษานาน ตลอดระยะเวลา 4 ปี ได้รับแต่เนื้อหาวิชาการ ที่สอนถึงรูปแบบ แต่การนำมาใช้กับสาขางานข้างนอกแทบจะไม่มีเลย นอกจากศัพท์ทางเศรษฐศาสตร์บางคำที่นำมาใช้ทับศัพท์ในปัจจุบันเท่านั้น... แต่ในยคหลังๆ นี้เข้าใจได้มีการปรับปรุงหลักสูตร อาจารย์หลายท่านเริ่มเข้าใจเรื่องนี้มากขึ้น และพยายามปรับปรุงแนวการสอนใหม่ประโยชน์มากขึ้นในชีวิตการงาน"

ค. "...อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าเสียดายว่า แนวความคิดหรือทฤษฎีที่สอนกันนั้น (ในธรรมศาสตร์) มักจะ เน้นด้านของ "ทฤษฎี" ซึ่งอาจจะ เป็นเพราะเหตุผลทางการเมือง ทั้งที่จริง ๆ แล้ว มหาวิทยาลัยควรจะมีอิสระทางวิชาการ จึงน่าจะ เปิดโอกาสขยายโลกทัศน์ให้กว้างขวางขึ้น เพราะอันที่จริงแล้วทฤษฎีหลายประการของค้ายทุนนิยมก็ใช้ว่าจะแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจได้ผลเสียเมื่อไหร่" (สมชัย สุวรรณบรรณ 2523: 2)

นอกจากนี้ ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้
ชี้ปัญหาของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่ใช้สอนในมหาวิทยาลัย ดังนี้

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่เรียนกันและสอนกันอยู่ในมหาวิทยาลัยไทย เราจะต้องแบ่งให้ชัดเจน
ว่าเป็นเศรษฐศาสตร์ประเภทใด เราจะเรียกรวมๆ กันว่า เศรษฐศาสตร์หรือทฤษฎี
เศรษฐศาสตร์เฉย ๆ ต่อไปไม่ได้แล้ว ตัวอย่างเช่น ตำราเศรษฐศาสตร์ของ
Samulson ที่แท้จริงแล้วต้องเรียกว่า "ตำราเศรษฐศาสตร์ของทฤษฎีสหรัฐอเมริกาใน
ศตวรรษที่ 20" หรือตำรา "เศรษฐศาสตร์จุลภาค" ก็เช่นเดียวกัน ที่แท้จริงเราต้อง
เรียกว่า ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ในโอกาสสี่กระดบจุลภาคเบื้องต้น การเรียก
"เศรษฐศาสตร์" เฉย ๆ จะทำให้เกิดความเพี้ยนว่า นี่คือนิยามเศรษฐศาสตร์ทั้งหมดหัว
โลกแนวคิดนี้เพียงแนวเดียวเท่านั้น (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ 2523: 9)

ข้อที่เราจะต้องตระหนักมากที่สุด ก็คือ ความจริงที่ว่าทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่เรา
เรียนเราสอนกันอยู่ขณะนี้ เป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นและพัฒนาภายใต้เงื่อนไขของระบบเศรษฐกิจ
ทุนนิยมตะวันตกทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม เรามีโอกาสกล่าวได้ว่า ทฤษฎีตะวันตกเหล่านี้ไม่
มีประโยชน์ต่อสังคมของเราเลย เรามีโอกาสปฏิเสธทฤษฎีตะวันตกได้ ที่หากถูกต้องก็คือ
เราต้องศึกษาเป็น ใช้เป็น การศึกษาเศรษฐศาสตร์ตะวันตก จะทำให้เราเข้าใจกระ
บวนการและปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจของตะวันตก ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า จะต้องแตกต่าง
กับสภาพการณ์ของเศรษฐกิจไทยอย่าง ไม่ต้องสงสัย

การศึกษาเศรษฐศาสตร์ตะวันตก ไม่ได้ทำให้เราแก้ไขปัญหาของเศรษฐกิจไทยได้
แต่จะสามารถช่วยให้เรามีวิธีการคิดและการมองปัญหาได้ดีกว่า (ไม่ได้ศึกษาทฤษฎีอะไร
เลย) ยกตัวอย่าง เช่น ปัญหาเงินเฟ้อซึ่งกำลังเกิดขึ้นทั่วโลกอย่างรุนแรง รวมทั้งใน
เศรษฐกิจไทยด้วย ผู้ที่ศึกษาทฤษฎีเงินเฟ้อ (ซึ่งเป็นทฤษฎีตะวันตก) มา จะเข้าใจปัญหา
การวิ่งไล่กันระหว่างเงินเดือนค่าจ้างและราคาสินค้า ราคาค่าใช้จ่ายการผลิตได้ดีกว่า มีวิธี
คิดวิธีเสนอปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ศึกษาทฤษฎีเงินเฟ้อมาเลย อย่างไรก็ตาม ถ้ามีการใช้
ทฤษฎีเงินเฟ้อตะวันตก และมีการเสนอให้ประเทศไทยแก้ไขปัญหาค่าเงินเฟ้อแบบตะวันตก
โดยใช้มาตรการแบบที่รัฐบาลสหรัฐหรือเยอรมันตะวันตก ใช้กันก็จะเป็นเรื่องที่
ไร้เพียงสาหัสสมควร เพราะมาตรการที่ใช้ได้ในประเทศหนึ่งอาจไม่ได้ผลในประเทศ
หนึ่งก็ได้ เงื่อนไขและต้นตอของปัญหาไม่เหมือนกัน ดังนั้นในการปรับปรุงการเรียนการ
สอนเศรษฐศาสตร์ จะต้องเน้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีกับการนำทฤษฎีมาใช้ใน
ภาคปฏิบัติให้มาก (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ 2523: 9, 12)

ประเด็นที่สำคัญของปริชา เบียมพงศ์สานต์ พอสรุปได้คือ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาคที่สอนแก่นักศึกษาในคณะ เศรษฐศาสตร์เป็นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก ซึ่งเป็นแนว เศรษฐศาสตร์กระแสหลักในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นทฤษฎีเกิดขึ้นจากเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมระบบเศรษฐกิจที่แตกต่างจากระบบเศรษฐกิจไทย ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์ควรจะชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีกับการนำทฤษฎีไปใช้ภาคปฏิบัติมากขึ้น ด้วยเนื้อหาสาระของวิชาเศรษฐศาสตร์ตามแนวนีโอคลาสสิกที่มุ่งตอบสนองต่อการพัฒนาของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศด้อยพัฒนาได้ใช้เป็นแนวทางการพัฒนา ได้รับการวิพากษ์ว่ามีจุดอ่อนและข้อบกพร่องคือขาดการพิจารณาปัจจัยทางการเมือง ปัญหาความแตกต่างของการกระจายรายได้ รวมทั้งไม่สนใจต่อโครงสร้างของสังคม แต่มุ่งเน้นเรื่องความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยไม่สนใจในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจดังที่ ผาสก พงษ์ไพจิตร เสนอไว้ดังนี้ (ผาสก พงษ์ไพจิตร 2523: 50-51)

แนวคิดของ เศรษฐศาสตร์พัฒนาแบบนีโอคลาสสิกแพร่หลายอยู่ในระหว่างทศวรรษ 1950 และ 1960 แต่ได้รับการวิพากษ์มากขึ้นทุกทีมาตั้งแต่กลางศตวรรษ 1960 ข้อวิพากษ์จากนักวิชาการมีประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. การวิเคราะห์ยอมรับสภาพทางสังคมและการเมืองที่เป็นอยู่ว่าเป็นสภาพที่ใช้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง เป็นการวิเคราะห์ที่ไม่สนใจพัฒนาการทางการเมือง มีอุดมการณ์สนับสนุนกลุ่มที่มีอำนาจอยู่ในขณะนั้นแล้ว
2. ไม่สนใจกับปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ ยิ่งนายทุนมีกำไรมากเท่าไรก็ยิ่งดี เพราะเพิ่มการออม มิได้มีข้อสงสัยว่ากำไรที่เพิ่มขึ้นนั้นอาจจะถูกนำไปใช้จ่ายเพิ่มเพื่อมากกว่านำไปสู่การออมและการลงทุน นอกจากนี้ยังมีสมมติฐานว่า การลงทุนที่เกิดขึ้นจะเป็นการลงทุนในแนวที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาในระยะยาวเสมอไป
3. เน้นในเรื่องความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยไม่สนใจว่าในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ได้มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตหรือสวัสดิการของชนชั้นที่อยู่ในฐานะเสียเปรียบหรือไม่เพียงใด
4. การวิเคราะห์ตามแนวนีโอคลาสสิก จากแง่ของการพัฒนาการเศรษฐกิจในระยะยาว มีความบกพร่องเนื่องจากเน้นหนักแต่เพียงว่า การพัฒนาเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นได้เนื่องจากมีอัตราการออมที่สูง การวิเคราะห์ให้ความสนใจว่าทำอย่างไรจึงจะเพิ่มผลผลิต โดยมีสมมติฐานว่าผลผลิตที่เกิดขึ้นจะมี demand มาตอบสนองอย่างพอเหมาะพอเจาะ โดยไม่มีปัญหาทางด้านโครงสร้าง ถ้ามีปัญหาติดขัดทางด้านโครงสร้างซึ่งมักแสดงให้เห็นรูปของตลาดการชำระเงินขาดคล หรือภาวะเงินเฟ้อ จะใช้วิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยใช้นโยบายภาษีขาเข้าขาออก นโยบายการเงินการคลัง หรือใช้วิธีกัมมาจากต่างประเทศหรือขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ในแง่การแก้ปัญหาเป็นการแก้ปัญหาในระยะสั้น มิได้มีความพยายามที่จะแก้ไขระบบทั้งหมด หรือสอบถามว่าระบบที่เป็นอยู่ใช้ได้

หรือไม่ ในแง่การวิเคราะห์แบบนีโอคลาสสิกจึงเป็นการวิเคราะห์ที่ต้องการคงสภาพเดิม ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

5. หลักการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้ระบบเศรษฐกิจ "เปิด" ไม่เป็นผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะยาวของประเทศด้อยพัฒนา เนื่องจากระบบเศรษฐกิจ "เปิด" นอกจากจะยอมรับอิทธิพลทางด้านความคิด และแนวทางการดำเนินชีวิตแบบตะวันตกมากแล้ว ยังยอมให้สินค้าอุตสาหกรรมเข้ามาแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตภายในประเทศได้อย่างค่อนข้างเสรี ทำให้อุตสาหกรรมภายในประเทศซึ่งเพิ่งเริ่มก่อตั้งอยู่ในฐานะเสียเปรียบ นอกจากนี้ยังยอมให้นักธุรกิจจากต่างประเทศเข้ามามีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าต่าง ๆ ภายในประเทศด้วย ในรูปของการร่วมทุนกับธุรกิจเจ้าของประเทศ หรือเข้ามาเป็นบริษัทต่างดาว 100% ผลประโยชน์ของธุรกิจต่างดาวชดเชยกับผลประโยชน์ของประเทศด้อยพัฒนา ธุรกิจต่างดาวต้องการหวังเพียงกำไร ในขณะที่ประเทศด้อยพัฒนาหวังจะสร้างอุตสาหกรรมที่เข้มแข็งขึ้น ดังนั้น นักธุรกิจต่างชาติจะสนใจผลิตสินค้าที่มีการเสียน้อย ใช้แรงงานราคาถูก การลงทุนต่ำ และส่วนมากมักเป็นการประกอบชิ้นส่วนที่ผลิตจากประเทศพัฒนามากกว่าจะเป็นการผลิตที่เกิดขึ้นภายในประเทศ

นอกจากนี้ วิธีการวิเคราะห์ของแนวคิดนักเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกที่อาศัยการวิเคราะห์แบบวิทยาศาสตร์ ด้วยการใช้คณิตศาสตร์และสถิติเศรษฐกิจ เพื่อช่วยในการอธิบายความสัมพันธ์ ซึ่งได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากนักเศรษฐศาสตร์ ดังนี้

1) ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่อาศัยวิธีการวิเคราะห์แบบวิทยาศาสตร์ ไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง ได้เท่าที่ควร เพราะ เศรษฐศาสตร์เป็นสังคมศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางด้านเศรษฐกิจของมนุษย์ พฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์นั้นยากที่จะควบคุมให้คงที่ได้ การใช้วิธีศึกษาแบบวิทยาศาสตร์จึงมีขอบเขตพร่อง

2) การใช้วิธีเศรษฐกิจในการวิเคราะห์โดยกำหนดตัวแปรตาม (dependent variables) ให้ความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ (independent variables) นั้นอันที่จริงไม่มีตัวแปรอะไรในโลก นอกจากเวลาที่เป็นอิสระไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิ่งอื่น ๆ

3) นักเศรษฐศาสตร์พยายามทำให้เศรษฐศาสตร์เป็นวิทยาศาสตร์ และพยายามวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์ให้ปราศจากค่านิยม นั่น แท้จริงไม่สามารถกระทำได้โดยสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะเมื่อเริ่มทำการวิเคราะห์ ตัวนักเศรษฐศาสตร์นั่นเองก็ต้องได้ค่านิยมที่ใดสักสมมายอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเกิดจากภมึหลัง หรือเกิดจากแนวโน้มที่วิเคราะห์จะตั้งบรรทัดฐาน (norm) ของแต่ละคนไว้ในใจ เช่น การวิเคราะห์หาหนทางแก้ไขปัญหาเสถียรภาพ ก็จะต้องตั้งบรรทัดฐานว่า ต้องการเสถียรภาพทางด้านไหน ซึ่งก็อาจทำให้ไม่เห็นเสถียรภาพความเป็นจริงโดยรวม ในด้านภมึหลังจะเห็นว่านักเศรษฐศาสตร์มีภมึหลัง

ต่าง ๆ กัน เช่น Adam Smith ก่อนมาเป็นนักเศรษฐศาสตร์เป็นนักปรัชญา Malthus เป็นบาทหลวง Pareto เป็นวิทยากร Timbergen เป็นนักนิวเคลียร์ฟิสิกส์ แม้ว่าการวิเคราะห์แบบ Neo-Classic จะอ้างว่าได้ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบวัตถุวิสัย (objectivity) ก็ยังมีข้อสมมติอยู่เบื้องหลัง กล่าวคือ ได้ยอมรับสภาพเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม โดยไม่ได้มอง เศรษฐกิจว่าอาจจะ เปลี่ยนเป็นระบบอื่นก็ได้

4) เศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและธรรมชาติของมนุษย์ เพราะฉะนั้น เทคนิคอย่าง เดียว ไม่สามารถจะอธิบายพฤติกรรมบางอย่าง ได้ ยกตัวอย่าง เช่น ในเรื่อง ความเพียงพอของมนุษย์ นักเศรษฐศาสตร์มักอธิบายว่าคนเราต้องสะสมความมั่งคั่งเพื่อ รักษาอำนาจซื้อของตนเองและบุตรหลาน แต่ในปัจจุบันมีคนอีกมากที่สะสมเกินที่จะใช้ ได้หมดชั่วลูกชั่วหลาน เทคนิคทางคณิตศาสตร์ไม่อาจจะอธิบายพฤติกรรมนี้ได้ ในด้าน พฤติกรรมแสวงหาอำนาจอย่างเช่นยุค Mercantile เกิดขึ้นเพราะการแสวงหาอำนาจ ของยุคนั้น การตีความพฤติกรรมเฉพาะ ในทาง เศรษฐศาสตร์อย่าง เดียวอาจจะทำได้จำกัด เรามักจะ เรียกการแสวงหาอำนาจว่า "การผูกขาด" การแก้การผูกขาดจะใช้วิธี ทางเศรษฐศาสตร์อย่าง เดียวไม่ได้ ต้องอาศัยศาสตร์อื่นเข้าหาร่วมพิจารณาด้วย (วชิ จงศิริวัฒน์ 2523: 102-103)

ด้วยข้อวิพากษ์เหล่านี้ พอสรุปประเด็นได้ดังนี้

1. ประเด็นการวิเคราะห์แบบนีโอคลาสสิก ขาดความสนใจทางด้านสังคมและ การเมือง ข้อสมมติฐานของทฤษฎีที่ว่า หน่วยเศรษฐกิจมีขนาดเล็กและมีจำนวนมาก เข้าทำการ แข่งขันในกิจการทาง เศรษฐกิจโดยเสรี โดยแยกพิจารณาเป็นส่วนๆ ไม่พิจารณาเศรษฐกิจเป็นระบบ
2. การนำเอาคณิตศาสตร์สถิติเข้ามาอธิบายทาง เศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องของ พฤติกรรมมนุษย์ ต้องอาศัยตัวแปรที่วัดได้ ในการคำนวณ ส่วนตัวแปรที่วัดค่าไม่ได้มักให้ข้อสมมติตั้ง ที่หรือให้ตัวแปรน้อยนอกระบบ ทำให้การอธิบายมีข้อบกพร่อง
3. กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็น เรื่องของการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาที่เน้นทางด้านความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ แต่การศึกษา แบบนีโอคลาสสิกมีลักษณะ เป็นสถิต (Static) คือ ไม่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา

การขยายตัวของ เศรษฐศาสตร์การเมือง

ด้วยข้อจำกัดของ เนื้อหาสาระและวิธีการวิเคราะห์ของ เศรษฐศาสตร์ตามแนวกระแสหลัก หรือแนว เศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก ทำให้นักเศรษฐศาสตร์ส่วนหนึ่ง ได้พยายามหาแนวทาง เพื่ออธิบาย เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ นอกเหนือจากแนวการพัฒนา กระแสหลัก คือ เศรษฐศาสตร์การเมือง ที่มุ่งศึกษาการพัฒนาในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่

เป้าหมายหลักของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่ง ตริณ โง้วศิริมาฆ ได้อธิบายไว้ดังนี้

แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองจะมุ่งศึกษาการพัฒนาในฐานะที่เป็นเครื่องมือ หรือ มรรควิธี (means) ที่นำไปสู่สิ่งที่ประชาชนปรารถนาต้องการ หรือ เห็นว่ามีคุณค่าอันเป็น เป้าหมายที่แท้จริง กล่าวคือ โดยตัวของมันเองแล้วการพัฒนาไม่ใช่เป้าหมาย (end) หากแต่เป็นวิธีทางที่นำไปสู่เป้าหมายหลักที่มีค่าสำหรับประชาชน การพัฒนาจะเป็นสิ่งที่ ต้องการก็ต่อเมื่อสามารถตอบสนองหรือสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ส่วนใหญ่หรือโดยส่วนรวมได้ (ตริณ โง้วศิริมาฆ 2525: 12)

โดยแนวคิดของเศรษฐศาสตร์การเมือง สามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ตามแนวการพิจารณา ปัญหาคือ กลุ่มพึ่งพา เน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศพัฒนา กับประเทศด้อยพัฒนา กลุ่มมาร์กซิสต์ ให้ความสำคัญโครงสร้างชนชั้นภายใน (Internal Class Structure) ส่วนอีกกลุ่มให้ความสำคัญปัจจัยทาง โครงสร้างและสถาบัน ซึ่งกลุ่มนักเศรษฐศาสตร์ที่สนใจเศรษฐศาสตร์การเมือง ส่วนใหญ่จะเป็นอาจารย์อยู่ในคณะ เศรษฐศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ปฎิญา 2523: 24) โดย อาจารย์ฉัตรทิพย์ นาถสุภา เป็นผู้มีบทบาทในการนำการศึกษาตามแนวเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยเปิดสอนวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ เรียนวิชาเลือก หรือเป็นสาขาวิชาเอก โดยมีเหตุผลตามที่ระบุไว้ในเอกสารข้อเสนอจัดตั้งสาขา วิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและประวัติศาสตร์เศรษฐกิจว่า "เพื่อเป็นการขยายความรู้เกี่ยวกับการ มองปัญหาเศรษฐกิจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการเสริมวิชาชนพื้นฐานทางด้าน Neo Classic นักศึกษาเศรษฐศาสตร์จะได้มีความรู้กว้างขวาง เกี่ยวกับธรรมชาติของระบบเศรษฐกิจ และให้นัก ศึกษามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิเคราะห์แบบเศรษฐศาสตร์การเมือง ซึ่งควรทั้งแนวมาร์กซิสต์ และแนวสมัยใหม่ที่มีใช้มาร์กซิสต์ที่กล้าง เป็นที่สนใจในยุโรปและอเมริกา" (ข้อเสนอจัดตั้งสาขา วิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ: อดสาเนา)

ดังนั้น เหตุผลหลักในการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์เพื่อให้นักศึกษาสามารถพิจารณาปัญหา เศรษฐกิจในแง่มุมต่าง ๆ ที่กว้างขึ้น ไม่ผูกพันอยู่กับการศึกษาเศรษฐศาสตร์กระแสหลักเพียงอย่าง เดียว ประกอบกับความพร้อมของคณะ เศรษฐศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งทางด้านหลักสูตร การสอนและอาจารย์ คือภายในหลักสูตรเดิมมีรายวิชาอยู่แล้ว สาขาวิชาที่เสริมและให้ความรู้ที่ เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมือง การนำรายวิชาต่าง ๆ เหล่านี้มาปรับปรุงเนื้อหาและจัดหมวด หมายขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาใหม่มองเห็นความสำคัญของการศึกษาเศรษฐศาสตร์แนวทางอื่น นอกเหนือจากเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีอาจารย์ที่สมควรส่ง ระดับปริญญาโท/เอก ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศ ยุโรปและอเมริกาที่สนใจในเรื่อง การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง เมื่อได้รับการจัดตั้งสาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง ก็จะเป็นการ

ร่วมมือทางวิชาการระหว่างอาจารย์ผู้สนใจศึกษาแนวเศรษฐศาสตร์การเมือง ได้ร่วมกันศึกษาเพื่อ
 ความก้าวหน้าของวิชาการนี้ เพราะคณะเศรษฐศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความพร้อมทาง
 ด้านอาจารย์ มีความหลากหลายในหลายสาขาวิชา ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ปริญญา
 เอกจากต่างประเทศ ได้ร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้เศรษฐศาสตร์การเมือง
 เช่น มีการออกวารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองขึ้นในปี 2524 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลาง
 ความคิดของผู้สนใจเศรษฐศาสตร์การเมืองและสังคมศาสตร์ได้กระแสนี้ และเพื่อส่งเสริมให้
 การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพสังคมไทยให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ตลอดจนศึกษาค้นคว้าวิจัยประสบการณ์การ
 พัฒนาประเทศจากสังคมอื่น นับได้ว่าเศรษฐศาสตร์การเมือง ได้พยายามแสวงหาเจตนารมณ์ร่วมกันเพื่อ
 ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา โดยกลุ่มนักวิชาการเศรษฐศาสตร์ที่สนใจเรื่องดังกล่าว

ด้วยความพร้อมของบุคลากรที่มีความรู้และสนใจการศึกษาในแนวเศรษฐศาสตร์การเมือง
 ได้สร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยการวิเคราะห์เศรษฐกิจประเทศไทยในแนวใหม่นี้ โดย
 ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบมาร์กซิสต์ โดยเน้นการวิเคราะห์วิวัฒนาการของระบบสังคมอันเกิดจาก
 ความขัดแย้งภายในประเทศ (ผาสก พงษ์ไพจิตร 2523: 64-65) การเข้ามามีบทบาทของแนวคิด
 เศรษฐศาสตร์การเมือง มีผลต่อหลักสูตรและการสอนในแง่เกิดการเปิดสอนวิชาเศรษฐศาสตร์
 การเมือง เป็นวิชาหนึ่งในแผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ทฤษฎี ในหลักสูตรของคณะเศรษฐศาสตร์
 จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2521 สำหรับในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็เช่นกัน โดยแต่เดิม
 เป็นรายวิชาหนึ่ง ใช้ชื่อว่าเศรษฐศาสตร์สังคมนิยม กระจายอยู่ในหมวดวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา
 (ทวี ทัศนิก, สัมภาษณ์) ต่อมาได้เป็นหมวดวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง ในหลักสูตรปี 2526
 ประกอบด้วย 5 รายวิชา ให้นักศึกษาได้ศึกษาในหมวดนี้ ได้แก่ ประวัติแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์
 ระบบเศรษฐกิจเปรียบเทียบ เศรษฐศาสตร์การเมือง 1 เศรษฐศาสตร์การเมือง 2 สัมมนา
 เศรษฐศาสตร์การเมือง ซึ่งรายละเอียดได้เสนอไว้แล้วในบทที่ 4

เมื่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยทงจฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 กำหนดหมวดวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง ให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ก็เท่ากับเปิดโอกาสให้
 อาจารย์และผู้สนใจศึกษาค้นคว้าในแนวเศรษฐศาสตร์การเมือง ให้เป็นเอกภาพมากขึ้น มีกรอบความ
 คิดในการวิเคราะห์ปัญหาให้เลือกมากขึ้น ไม่นักขาดอยู่กับการวิเคราะห์ของทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง โดย
 เฉพาะ แต่อย่างใดก็ดี การศึกษาวิจัยความรทางเศรษฐศาสตร์ ทงแนวกระแสหลักและเศรษฐ
 ศาสตร์การเมือง ต่างก็พึ่งพาเงินทุนการวิจัยจากต่างประเทศเช่นกัน (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์,
 ปาฐกถา, ตลับเทป)

การแสวงหาสาระ เศรษฐศาสตร์ไทย

จะนำเสนอโดยแบ่ง เป็น 3 หัวข้อย่อยดังนี้ คือ

1. การวิจัยสาระ เศรษฐศาสตร์ของไทย
2. การสร้างอาจารย์ เศรษฐศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยไทย
3. การจัดสอน เศรษฐกิจประเทศไทย

1. การวิจัยสาระ เศรษฐศาสตร์ไทย

สืบเนื่องจากการลงนามบันทึกความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่าง ไทยกับมลนิธิร็อกกัฟเฟิลเลอ เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2501 มลนิธิ ได้ให้ความช่วยเหลือแก่คณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการด้วยการพัฒนาความรู้ โดยการวิจัยของอาจารย์ในคณะ ซึ่งได้รับเงินทอนวิจัยจากมลนิธิร็อกกัฟเฟิลเลอ ผ่านหน่วยวิจัยของคณะ ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2516 จนถึงปัจจุบัน ได้มี โครงการวิจัยที่สำเร็จแล้ว ไม่น้อยกว่า 40 โครงการซึ่งงานวิจัยล้วนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย และบางส่วนได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานไปต่างประเทศ ตั้งแต่ ช่วงปี 2516-2524 งานวิจัยของคณะ เศรษฐศาสตร์ที่ได้รับการสนับสนุนจากมลนิธิร็อกกัฟเฟิลเลอ รวม 46 โครงการ รวมเป็นเงิน 2,820,868 บาท รายละเอียดของ โครงการวิจัยและงบประมาณที่ได้รับจากมลนิธิร็อกกัฟเฟิลเลอ ดังนี้

ตารางที่ 16 โครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์
ช่วงปี พ.ศ.2516-2524

Topic	Time Period	Allocated Budget (Baht)
"University Graduates Data"	October 19 - December 20, 1973	7,000.-
"Manpower with Different Education Background"	February 21 - May 21, 1974	72,500.-
"Financial Capital Inflows and Portfolio Behavior of Thai Commercial Bank"	December 1, 1973- April 1978	107,000.-
"Protection and Employment"	April 1, 1973- March 31, 1974	145,000.-
"A Study of the Demand for Graduates in Economics"	August 1, 1974- October 31, 1974	92,500.-
"Income Distribution in Thailand"	January - November 1976	149,000.-
"An Economic History of the Chao Phya Delta 1850-1890"	July 1, 1975- June 30, 1976	122,500.-
"Patterns and Consequences of Non-farm Employment" (in Thai)	July 1, 1975- June 30, 1976	180,800.-
"Monetary Measures for Employment Generation" (in Thai)	August 1, 1975- August 1977	120,400.-
"The Distribution of Income in Thailand in 1971-1973 and the Related Measure of Income Inequality: A Tentative Proposal" (in Thai)	March 1, 1976- June 1, 1977	28,800.-
"Estimation of the Elasticity of Substitution in Thai Economy"	March 1, 1976- November 1976	113,000.-

ตารางที่ 16 (ต่อ)

Topic	Time Period	Allocated Budget (Baht)
"Economic Growth and Employment Expansion in the Thai Economy" (in Thai)	March 15,1976- March 15,1977	73,050.-
"Estimating Time Cost of Travelling in the Bangkok Metropolitan Area" (in Thai)	July 1,1976- December 1976	53,800.-
"A Study of Small and Medium Scale Industry in Thailand" (in Thai)	May 15,1976- June 19,1977	56,000.-
"Industrial Investment Incentive, Cost of Capital and Employment Creation in the Thai Manufacturing Sector"	July 15,1977- October 15,1977	33,250.-
"A Study of Disparities in Income and Material Welfare"	January 1,1977- July 31,1978	67,200.-
"The Distribution flow of Education in the Formal School System in Thailand"	April 1,1978- December 1,1978	68,000.-
"The Labor Supply in Thailand: A Family Model." (Ph.D.Dissertation)	August 16,1977	7,593.75
"The Evaluation of Entrance Examination for the Faculty of Economics" (in Thai)	September 1,1978- October 1978	3,700.-
"Different Models of Rural Development in Thailand" (in Thai)	August 1,1978- September 1979	36,000.-

ตารางที่ 16 (ต่อ)

Topic	Time Period	Allocated Budget (Baht)
"Agricultural Supply Response in Thailand: Estimation of Farmers' Response Function for Major Agricultural Crops"	September 1, 1978- August 1979	36,000.-
"Thai Monetary Policy: Money Supply Test" (in Thai)	January 20, 1979- August 1979	39,300.-
"Regional Growth: Theory and Its Applications" (in Thai)	January 25, 1979-	6,000.-
"The Information for Improve Learning and Teaching of the Faculty of Economics"	March 1, 1979- June 1979	50,500.-
"A Survey of Theories of Dualism in Developing Countries"	March 15, 1979	6,000.-
"Demand for Alcoholic Beverages in Thailand"	June 20, 1979- November 1979	79,000.-
"Demand for Health Service"	August 17, 1979-	7,000.-
"The Analysis of Comparative Economic System: A Review Research"	January 28, 1980	14,700.-
"A Survey on Taxes and Government Expenditure in Thailand"	February 15, 1980- July 1980	39,900.-
"The Pattern of Consumption in Thailand 1975-76"	March 1, 1980- November 1980	94,500.-
"Stability of the Thai Economy During the 1855-1978: A Political Economy Approach"	August 1, 1980- October 1981	89,250.-

ตารางที่ 16 (ต่อ)

Topic	Time Period	Allocated Budget (Baht)
"The Significance of Industrial Products in Household Consumption"	April 1,1980- September 1980	80,580.-
"The Distributions of Ownership in the Thai Big Business"	September 1,1980- December 1980	19,425.-
"Supply of Alcoholic Beverages in Thailand"	September 1,1980- December 1981	127,050.-
"Thai Rural Development: A Selected Annotated Bibliography"	October 1,1980- March 1981	70,350.-
"The Role of Technological Change on Production"	December 1980- February 1981	9,450.-
"Economic Data Bank"	December 1,1980- November 1981	50,400.-
"Urbanization in Regional Development"	December 15,1980- May 1981	55,125.-
"The Study of Electricity Consumption by the Industrial Sector under the Metropolitan Electricity Authority"	January 15,1981- April 1981	60,150.-
"Factors which Helped or Hindered the Productivity Improvement in The Asian Region ...(Thailand)"	April 1981- September 1981	50,400.-
"Survey of Economic Textbooks in Thai"	June 1,1981 October 1981	12,075.-
"Exports of Thai Garments"	July 1,1981 March 1982	119,700.-

ตารางที่ 16 (ต่อ)

Topic	Time Period	Allocated Budget (Baht)
"The Role of the Government and State Enterprise Sectors on the Stability of the Thai Economy, 1961-1980"	July 15, 1981- January 1982	50,400.-
"Economic Role of Commercial Banks in Thailand, 1975-1980"	July 15, 1981- October 1981	9,450.-
"Regional Planning: Theories and Applications Case Study of African Countries (South of Sahara)"	September 15, 1981 December 1981	9,450.-
"Cost of Living Problems of Civil Servants and Employees of Thammasat University"	November 1, 1981- May 1982	91,350.-
TOTAL		2,820,868.-

ที่มา : Faculty of Economics, Thammasat University
August 1982 (อัครสาเนา)

ได้เสนอรายงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย โดยอาศัยการวิเคราะห์แนวเศรษฐศาสตร์การเมือง ด้วยการค้นคว้าหลักฐานประวัติศาสตร์ เป็นการสร้างความก้าวหน้าแก่วงวิชาการเศรษฐศาสตร์ไทยอีกกระแสนหนึ่ง นับได้ว่านักวิชาการเศรษฐศาสตร์ของไทยได้เพียรพยายามศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจของไทย ด้วยกรอบการวิเคราะห์แนวใหม่ เพื่อแสวงหาความรู้อยู่บนพื้นฐานของไทย

นอกจาก มลนิธิรอกกเฟลเลอ ได้ให้การสนับสนุนเงินทรวัยให้แก่คณาจารย์ของคณะ เศรษฐศาสตร์ แล้วยังมีมลนิธิฟอร์ดที่ให้เงินทรวัยแก่อาจารย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 แต่การวิจัย จะจำกัดเฉพาะหัวข้อวิจัยที่เกี่ยวกับ New International Economics Order (NIEO) มลนิธิฟอร์ดได้ให้เงินทรวัยทั้งสิ้น 11 โครงการ รวมเป็นเงิน 669,585 บาท รายละเอียด บปรากฏตามตาราง

ตารางที่ 17 รายละเอียดโครงการวิจัยที่ได้รับสนับสนุนตามโครงการ NIEO มลนิธิฟอร์ด ช่วงปี พ.ศ.2523-2526

Topic	Time Period	Allocated Budget (B)
"External Migration of Thai Workers to Republic of Singapore"	September 1,1981- March 1982	72,345.-
"Thai Trade with ASEAN Countries:A look of Pattern of Trade and Analysis of Export Performance"		
"The Impacts of Different Exchange Rate Regimes on Trade and Balance of Payments of Some LDCs: A Study of Korea, the Philippines, Malaysia, Indonesia, Singapore and Thailand"	April 15,1980- October 1980	55,650.-
"Thailand's External Public Debts"	July 1,1980- September 1980	19,190.-
"Income, Price and Balance of Payments:A Quartery Analysis of the Thai Economy 1974-1979"	September 1,1980- February 1981	55,125.-

ตารางที่ 17 (ต่อ)

Topic	Time Period	Allocated Budget (B)
"The Role of Exchange Rate on Foreign Direct Investment in Thailand"	September 15,1980- May 1981	117,600.-
"Export of Thai Garment"	July 1981- February 1982	119,700.-
"Problems and Prospects of Expanding Thai Trade with the Soviet Union"	October 1982 February 1982	49,875.-
"Thailand's Trade with EEC Countries:A Look of Pattern of Trade and Analysis on Export Performance"	August 1983 November 1983	46,420.-
"A General Survey of the Marine Resource Sector in Thailand"	September 1983 November 1983	88,660.-
"International Studies with Special Emphasis on ASEAN Economics:Their Energy and Trade Flows"	September 1983 October 1983	26,620.-
TOTAL		669,585.-

พจนานุกรม : Summary Report of Activities The New International Economics Order Program Faculty of Economics, Thammasat University พ.ศ.2523-2526 (อัดสำเนา)

จากการพิจารณาหัวข้องานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากมูลนิธิต่างประเทศเบื้องต้นพบว่า หัวข้อวิจัยส่วนใหญ่มุ่งตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ และเสริมสร้างความรู้เศรษฐกิจประเทศไทย โดยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาตามแนวเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก ในเรื่องการกระจายรายได้ การพยากรณ์ หรือการคาดคะเนทางเศรษฐกิจ งานวิจัยเกือบทุกเรื่องต้องอาศัยระเบียบวิธีการศึกษา ทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ ของนักเศรษฐศาสตร์ตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยที่ใช้แนวคิดของเศรษฐศาสตร์กระแสหลักหรือเศรษฐศาสตร์การเมือง ซึ่งเป็นการช่วยเหลือเพื่อสร้างความรู้สำหรับสังคมไทย และโดยปกติการวิจัยของนักวิชาการเศรษฐศาสตร์ หรือสาขาอื่น หากขาดเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยก็ไม่สามารถสำเร็จได้ การได้เงินทุนช่วยเหลือการวิจัยจากมูลนิธิหรือองค์การของประเทศสหรัฐอเมริกา ย่อมต้องใช้ทฤษฎีแนวคิดหรือหลักการที่ได้ใช้แล้วหรือทดสอบแล้วในประเทศผู้ให้ทุนอุดหนุน ซึ่งส่งผ่านมาในรูปของสถาบันวิจัยหรือหน่วยวิจัย (Fuenzalida 1979: 10-13) ถึงแม้ว่าหัวข้อการวิจัยที่มูลนิธิให้ทุนแก่คณาจารย์ของคณะเศรษฐศาสตร์ ทำวิจัยเพื่อสร้างความรู้ของเศรษฐกิจไทย แต่จากการพิจารณางานวิจัยเหล่านี้หรืองานวิจัยอื่น ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา การวิจัยที่จะแสวงหาหรือสร้างความรู้เศรษฐศาสตร์ไทยในรายงานการวิจัย การวิจัยมักจะใช้ทฤษฎีหรือแนวคิดหลักการจากประเทศตะวันตกเป็นกรอบหรือสมมติฐานในการศึกษาเป็นหลัก แล้วเก็บข้อมูลในประเทศมาทดสอบกับกรอบแนวคิดหรือสมมติฐานนั้น หากรายงานการวิจัยฉบับใดไม่มีการเสนอกรอบแนวคิด ทฤษฎีตะวันตกหรือการทบทวนวรรณคดีที่ได้มีการเสนอไว้แล้วทั้งในและต่างประเทศ ก็จะไม่เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ ผลหรือข้อสรุปของงานวิจัยก็จะถูกกล่าวหาว่า ไม่ถูกต้องตามหลักระเบียบวิธีวิจัย

2. การสร้างอาจารย์เศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัย

โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย มีหลักการเร่งรัดปรับปรุงมาตรฐานของมหาวิทยาลัยในประเทศให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล โดยเริ่มจากโครงการผลิตและปรับปรุงอาจารย์มหาวิทยาลัยเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาที่จำเป็นต้องเร่งผลิตอาจารย์เพื่อทำการสอนบัณฑิตสาขาวิชาที่ประเทศมีความต้องการด่วนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้แก่ (1) ภาษาอังกฤษ (2) คณิตศาสตร์และสถิติ (3) เคมี (4) ฟิสิกส์ (5) วิชาวิทยาศาสตร์ Plant Science และ Animal SCIENCE (6) เศรษฐศาสตร์ โดยใช้มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่มีอยู่แล้วในประเทศไทยเป็นแหล่งสำหรับการศึกษาและวิจัยของโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย (ศุภวลัย เจริญการ 2520: 1-9) สำหรับสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยมอบหมายให้คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นดำเนินการตามโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย เพื่อผลิตและพัฒนาอาจารย์เศรษฐศาสตร์ให้แก่สถาบันการศึกษาในประเทศ ซึ่งโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย สาขาเศรษฐศาสตร์ ได้เริ่มรับนักศึกษาเพื่อเข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ภาษาอังกฤษ ในปี 2512 เป็นปีแรก ซึ่งได้มีการเตรียมการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507

โดยได้รับความช่วยเหลือในการเตรียมการจากสหรัฐอเมริกา ดังข้อความในเอกสารอัครำเนา
โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย

"ในปี พ.ศ. 2507 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ องค์การเอไอดี
แห่งสหรัฐอเมริกา โดยผ่านสำนักงานยช่อม และมหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตท ได้เซ็นด์
สัญญาตกลงให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทย ในด้านการวางแผนการศึกษา ทาง
ฝ่ายประเทศไทยการวางแผนในระดับอุดมศึกษานั้น เป็นหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการ
ศึกษาแห่งชาติ ในการวางแผนพัฒนาศึกษานี้ มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตทได้ส่งอาจารย์ผู้
เชี่ยวชาญมาทำการสำรวจศึกษาถึงปัญหา การปรับปรุงต่าง ๆ ผลการศึกษาดังกล่าวนี้
รวมทั้งข้อเสนอรายงานจากผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ ในอดีตได้เพ่งเล็งไปยังการผลิตอาจารย์
ให้เพียงพอ และการปรับปรุงวิชาการของมหาวิทยาลัย โดยการจัดตั้งการสอนระดับ
ปริญญาโทและ เอกในประเทศ โดยให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยร่วมมือกันใช้
กำลังคนที่มีอยู่ในปัจจุบันเปิดการสอนในระดับสูงกว่าปริญญาตรีในสาขาวิชาที่จำเป็น"

ดังนั้นจะ เห็นว่าการก่อกำเนิดของ โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ได้รับการผลักดันจากข้อเสนอแนะ
ของผู้เชี่ยวชาญชาวอเมริกัน เกี่ยวกับการผลิตอาจารย์ในสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ
เศรษฐศาสตร์เป็นสาขาวิชาหนึ่ง ที่ได้รับการพิจารณาว่า เป็นสาขาวิชาที่จำเป็นต้องมีอาจารย์ที่มี
คุณภาพ เพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีสาขาที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศและเพื่อความก้าวหน้าของ
วงวิชาการ จึงได้ดำเนินการร่างหลักสูตร โดยได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิร็อกเกิ้ลเฟลเอล

เมื่อหลักสูตรได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติ แล้ว ในปีการศึกษา
2512 โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยให้ได้อัตนหนนการศึกษาของรัฐบาล มีเป้าหมายให้ปีละ 5 คน
แก่นักศึกษาปริญญาโท ผู้ประสงค์จะเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยเข้าศึกษาตามโครงการปริญญา
โทเศรษฐศาสตร์ เป็นภาษาอังกฤษ ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (สำนักงาน
สภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติ 2514:1-12) โดยทำสัญญากับโครงการฯ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะไปเป็น
อาจารย์ในมหาวิทยาลัยตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งทุนอุดหนุนการศึกษาระหว่างการคลังกำหนด
ให้ทุนการศึกษาไม่เกิน 2 ปี จำแนกดังนี้

1. ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา จ่ายจริงไม่เกิน 7,000 บาท/ปี
2. ค่าตำราเรียน ปีละ 1,200 บาท
3. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเดือนละ 1,400 บาท

ปรากฏว่า โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยได้จัดสรรทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นักศึกษาระดับปริญญาโท
ภาคภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นอาจารย์สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัย/สถาบันดังกล่าว รายละเอียดตามตาราง

ตาราง 18 จำนวนผู้รับทุนโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย สาขาเศรษฐศาสตร์
จำแนกตามมหาวิทยาลัย ฝ่ายรับผู้สำเร็จการศึกษาเป็นอาจารย์

หน่วย : คน

มหาวิทยาลัย	2512	2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520	รวม
จุฬาลงกรณ์	1	1	-	-	2	-	1	-	-	5
เกษตรศาสตร์	-	-	1	2	1	-	-	2	1	7
ขอนแก่น	-	-	-	-	1	-	1	-	1	3
เชียงใหม่	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2
ธรรมศาสตร์	3	4	3	2	1	-	-	1	-	14
มหิดล	-	1	-	-	-	-	-	-	2	3
รามคำแหง	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
ศรีนครินทรวิโรฒ	-	-	-	-	-	3	1	-	-	4
เทคโนโลยี	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	4	6	5	5	5	4	3	3	5	40

ที่มา : 1. โครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ (โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย)
กองแผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย

2. คณะกรรมการประเมินผลโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย
การประเมินผลโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย 30 พฤศจิกายน 2519, 61 หน้า
(อัสสาเนา)

จากตาราง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ผลิตอาจารย์ที่เข้าศึกษาจากหลักสูตรปริญญาโท
ภาษาอังกฤษ ตลอดโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ.2512-2520 รวม 9 ปี เป็นจำนวน 40 คนในจำนวน
ผู้สำเร็จการศึกษา 40 คน ได้ไปเป็นอาจารย์สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
จำนวน 14 คน ทั้งหมดได้มีโอกาสรับทุนจากองค์การและมูลนิธิไปศึกษาต่อระดับปริญญาเอกที่สหรัฐ
อเมริกาในโอกาสต่อมา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 7 คน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 คน และ
จากการประเมินผลโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย โดยคณะกรรมการประเมินผลโครงการพัฒนา
มหาวิทยาลัย พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาดำเนินโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยมีคุณภาพและมาตรฐาน

วิชาการความสามารถในการวิจัยที่ทัดเทียมกับผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ ทางด้านการสอนของอาจารย์ จากโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยมีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา ความรู้ได้ดี มีศักยภาพสูงในการศึกษาต่อระดับสูง (คณะกรรมการประเมินผลโครงการพัฒนา มหาวิทยาลัย 2519:53-55) สำหรับหลักสูตรการสอนนั้น ในการจัดทำหลักสูตร มหาวิทยาลัยได้ จัดทำหลักสูตรปริญญาโท เศรษฐศาสตร์ ที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสอน การร่างหลักสูตรได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิร็อกเกิ้ลเฟลเลอร์เป็นหลักสูตรที่เป็นรากฐานและกว้าง มุ่งให้มาตรฐาน ทัดเทียมต่างประเทศ (สัปปนันทน์ เกิดหัต 2512:1-5) ดังหลักสูตรที่กำหนดรายวิชาให้ศึกษา ดังนี้

CURRICULUM

ENGLISH LANGUAGE MASTER OF ECONOMICS PROGRAM

Courses meet for three hours a week, and each carries credit of three semester hours.

A. The following courses, called "core" courses, are required:

Mathematics for Economists
 Microeconomic Theory
 Macroeconomic Theory
 Research Methods
 Economic Statistics

B. At least five of the following elective courses are required:

Monetary Economics
 Theory of International Trade
 Theory of International Finance
 Special Topic in International Economic
 Quantitative Methods in Economics
 Economic Development
 Agricultural Economics
 Manpower and Labor Economics
 Fiscal Policy and Public Finance
 Advanced Economic Analysis
 Microeconomics of the Public Sector Analysis
 Mathematical economics
 Financial Aspects of Development

Industrial Organization

Regional Economics

Rural Development

Selected Topics

(to be arranged with permission of a member of the graduate faculty)

ที่มา : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ (ภาษาอังกฤษ) กำหนดว่า มีวิชาแกน 5 วิชา ได้แก่ วิชาเศรษฐศาสตร์จุลภาค เศรษฐศาสตร์มหภาค การแบ่งวิชาหลักเศรษฐศาสตร์ออกเป็นมหภาค และจุลภาค ก็เป็นการแบ่งเนื้อหาวิชาตามเศรษฐศาสตร์แบบอเมริกา ส่วนวิชาสถิติเศรษฐศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อเป็นการศึกษาสำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ นอกจากนี้ยังมี วิชาระเบียบวิธี เพื่อเป็นการศึกษาถึงกระบวนการแสวงหาความรู้ทางเศรษฐศาสตร์

สำหรับวิชาเลือก เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนสาขาที่สนใจไม่น้อยกว่า 5 วิชา นับว่าหลักสูตรมีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง สำหรับการศึกษาค้นคว้าในแขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ที่ลึกซึ้งต่อไป และหาวิทยานิพนธ์ในหัวข้อที่สนใจ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะเศรษฐศาสตร์

การกำหนดรายวิชาออกเป็นรายวิชาในสาขาต่างๆ ได้แก่ สาขาเศรษฐศาสตร์การเงิน สาขาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ สาขาเศรษฐศาสตร์เชิงปริมาณวิเคราะห์ สาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา สาขาเศรษฐศาสตร์การเกษตร สาขาเศรษฐศาสตร์แรงงาน สาขาเศรษฐศาสตร์การคลัง (รายละเอียดตามหลักสูตร) การจัดแบ่งแยกสาขาย่อย ๆ เหล่านี้ให้ดูเป็นการจัดโครงสร้าง หลักสูตร และการแบ่งเนื้อหาเศรษฐศาสตร์แบบอเมริกา คือแบ่งเป็นเศรษฐศาสตร์มหภาค เศรษฐศาสตร์จุลภาค คณิตเศรษฐศาสตร์ และสถิติเศรษฐศาสตร์ ซึ่งก่อนหน้านี้เราแบ่งเป็นหลักเศรษฐศาสตร์ขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นสูง ซึ่งไม่ใช้การแบ่งแบบอเมริกา ตามที่ ทีวี หมั่นนิกัร ได้กล่าวไว้ดังนี้

การจัดหมวดหมู่ของสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มีการแบ่งแยกวิชาให้แตกแขนงมากขึ้น ซึ่งการแบ่งแยกสาขาย่อย ๆ เป็นรูปแบบของอเมริกา อิทธิพลของอเมริกาก็เข้ามาในรูปแบบสมัยก่อนแทบจะไม่แบ่งแยกวิชาเป็นจุลภาคและมหภาค แต่จะเป็นหลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ขั้นกลาง ขั้นสูง ในการปรับปรุงหลักสูตรในปี 2513 ได้มีการแบ่งจุลภาค 1, 2 มหภาค 1,2 เมื่อมีการแบ่งแยกวิชาออกไป จึงต้องมีการแบ่งเป็นหมวดวิชา เช่น หมวดวิชาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ หมวดวิชาคณิตเศรษฐศาสตร์ ก็จะมีวิชาคณิตศาสตร์ สถิติ

เศรษฐมิติ หมวดเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการพัฒนาที่แตกวิชาย่อย ๆ เศรษฐศาสตร์
อุตสาหกรรม เศรษฐศาสตร์การเงินการคลัง เป็นหมวดย่อย ๆ ลักษณะ เช่นนี้เป็นอิทธิพล
ของอเมริกา (ทวี หมอนนิก, สัมภาษณ์)

3. การจัดสอนเศรษฐกิจในประเทศไทย

ด้วยลักษณะของรายวิชาที่เปิดสอนอยู่ในหลักสูตร มักจะมีเนื้อหาตัวอย่างของต่างประเทศ
แล้ว ยังมีรายวิชาที่มีลักษณะการกำหนดกลาง ๆ ที่สอนเนื้อหาสาระที่เป็นของไทย เช่น หลักสูตร
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิชาเลือกที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับไทย ดังนี้
คือ เศรษฐกิจการเกษตร ระบบการงบประมาณ และภาษีอากรของประเทศไทย สำหรับวิชา
เศรษฐกิจของประเทศไทย ได้เป็นวิชาบังคับให้ศึกษาทั้งในหลักสูตรปี 2513 คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหลักสูตรปี 2510 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เป็นต้นมา

พัฒนาการของวิชาเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เริ่มตั้งแต่ บ่าย อังภากรณ์ สถาปย ศ
สนทร ได้เขียนหนังสือเรื่อง เศรษฐกิจแห่งประเทศไทย ตีพิมพ์ในปี 2499 มีเนื้อหาสาระ
เป็นเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ เน้นทฤษฎี และการพัฒนาข้อเท็จจริงจากแนวปฏิบัติทางเศรษฐกิจ โดย
ใช้ข้อมูลเศรษฐกิจของประเศหลังสงครามโลกครั้งที่สอง จนถึงปี 2497-2498 นำเสนอเป็น 3
ภาค คือ ลักษณะเศรษฐกิจประเทศไทย วิธีการพิจารณาปัญหาเศรษฐกิจและนำเสนอปัญหา
เศรษฐกิจไทยในด้านต่าง ๆ นับเป็นจุดเริ่มก่อตัวของแนวความคิดเศรษฐศาสตร์ไทยที่พยายามจะ
ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจประเทศไทย ก็จำเป็นต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเศ
ไทย อย่างจริงจัง และตรงไปตรงมา เราจะเห็นได้ว่า พัฒนาการหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ไทยได้
เป็นไปตามแนวทางที่ค่อนข้างชัดเจน อาจพิจารณาได้จาก 3 แนวทางนี้

3.1 การจัดสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจไทยเป็นรายวิชาเฉพาะในหลักสูตร
เศรษฐศาสตร์ ดังจะเห็นได้จากการเปรียบเทียบหลักสูตรรายวิชาเศรษฐศาสตร์ในบทที่ 4 วิชา
เศรษฐกิจประเทศไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรปี 2510 ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ
หลักสูตรปี 2513 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งหลักสูตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เป็นวิชา
บังคับมาตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีเหตุผลว่าการเรียนการสอนอาศัยตำราและทฤษฎีของต่างประเทศ
ทฤษฎีของไทยยังไม่มี ซึ่งต้องยึดเนื้อหาของวิชาที่เป็นที่ยอมรับอยู่ในขณะนั้น ซึ่งได้แก่ คลาสสิก
นีโอคลาสสิก เคนส์ (ชมเพลิน จันทร เรื่องเพ็ญ, สัมภาษณ์) จึงควรให้นักศึกษาได้มีโอกาส
เกี่ยวกับเศรษฐกิจที่เป็นของไทยบ้าง ส่วนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อมีการปรับปรุง
หลักสูตรในปี 2516 ได้จัดวิชาเศรษฐกิจของประเทศไทยไว้ในหมวดของ เศรษฐศาสตร์การพฒนา
และ เศรษฐศาสตร์การเกษตร หากนักศึกษาได้เลือกเรียนหมวดนี้ ก็จะเสียโอกาสที่จะได้ศึกษา
เรื่องราวของประเทศไทย ทำให้เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรในปี 2526 วิชาเศรษฐศาสตร์ไทย
ได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับอีกครั้งหนึ่ง

3.2 เนื้อหาสาระของรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจประเทศไทย มีการจัดและปรับปรุงเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของไทยให้มากที่สุด โดยจะให้ครอบคลุมปัญหาความยากจน การกระจายรายได้ การพัฒนาชนบท ปัญหาการว่างงานในชนบท ซึ่งเป็นความพยายามที่จะให้หลักสูตรการสอนตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของสังคมไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบรายละเอียดของวิชาเศรษฐกิจประเทศไทย
ของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
หลักสูตรปี 2516 กับ ปี 2526

หลักสูตรปี 2516 วิชาเศรษฐกิจของประเทศไทย	หลักสูตรปี 2526 วิชาเศรษฐกิจประเทศไทย
ศ.463 เศรษฐกิจของประเทศไทย ศึกษาถึงสภาพการผลิตและการใช้ทรัพยากร สภาพการใช้จ่ายทั้งเพื่อการบริโภคและการลงทุน ในภาคราชการและในภาคเอกชน ตลอดจน ในด้านการค้าต่างประเทศ การวางแผน การ ทางงบประมาณประจำปี และการบริหารงานตาม แผน การกำหนดเค้าโครงเศรษฐกิจทางด้าน การเงินการคลังและการค้าต่างประเทศ เพื่อ การพัฒนาเศรษฐกิจ	ศ.460 เศรษฐกิจประเทศไทย ศึกษาถึงลักษณะ โครงสร้างและกลไกของระบบ เศรษฐกิจไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ปัญหา เศรษฐกิจที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความ ยากจน การกระจายรายได้ การพัฒนาชนบท การพัฒนาการเกษตร และอุตสาหกรรม การ ว่างงานในชนบท การโยกย้ายของประชากร และความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาและการ ค้า การเงินระหว่างประเทศ

จากตารางจะเห็นว่า ได้มีการเพิ่มเนื้อหาสาระในรายวิชาเศรษฐกิจประเทศไทยใหม่
ความเป็นไทยมากขึ้น มุ่งให้นักศึกษาได้รู้ถึงสภาพเศรษฐกิจประเทศไทย ปัญหาชนบท ทั้งทางด้าน
การเกษตรและอุตสาหกรรมของไทย

3.3 นอกจากการใส่เนื้อหาสาระของไทยลงในหลักสูตรเศรษฐศาสตร์แล้ว นัก
วิชาการเศรษฐศาสตร์ของไทย ตั้งแต่ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้เขียนตำราเศรษฐกิจแห่งประเทศไทย
ผลงานเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ไทย ชิ้นแรกที่น่าสนใจเป็นผลงานของนายอินแกรม (Ingram) คือ
วิเคราะห์ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย 1850-1950 เนื้อหาเป็นการวิเคราะห์ผลกระทบของ
จักรวรรดินิยมตะวันตกที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย ตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 19 จนมาถึงปี 1950
แสดงให้เห็นบทบาทของเจ้าของที่ดินไทยและกษัตริย์ ในการยอมรับอิทธิพลของจักรวรรดินิยม
อังกฤษ เนื่องจากมองเห็นผลประโยชน์ร่วมกัน การค้าข้าวของไทยได้มีการขยายตัวอย่างมาก ทำ
ให้เศรษฐกิจเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อชีพเป็นการผลิตเพื่อการค้า แต่ก็มีได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ทางด้านเทคนิคการผลิตข้าว (ผาสก พงษ์ไพจิตร 2523: 59-60) จนกระทั่งฉัตรทิพย์ นาถสุภา

ได้เสนอรายงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย โดยอาศัยการวิเคราะห์แนวเศรษฐศาสตร์
การเมือง ด้วยการค้นคว้าหลักฐานประวัติศาสตร์ เป็นการสร้างความก้าวหน้าแก่วิชาการ
เศรษฐศาสตร์ไทยอีกกระแสนึง นับได้ว่าวิชาการเศรษฐศาสตร์ของไทยได้เพียรพยายามศึกษาวิ
เคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจของไทย ด้วยกรอบการวิเคราะห์แนวใหม่ เพื่อแสวงหาความรู้ที่ยั่งยืน
บนพื้นฐานของไทย